

RADIKALNA BESEDA NA KONVENCIJI

Purcell, angleški gost, je povedal delegatom A. D. F., da ameriške strokovne unije ne morejo biti osamljene. Monrojeva doktrina ne drži več. Pogledati je treba v Rusijo. Green ga je zavrnil.

Atlantic City, N. J., 8. okt. — (F. P.) — Albert A. Purcell, bratski delegat strokovnih unif v Angliji, je včeraj govoril na konvenciji Ameriške delavske federacije. Purcell je predsednik amsterdamske internacionale, h kateri je priključenih 27 milijonov strokovno organiziranih delavcev, in lani je vodil angleško delavsko delegacijo v Moskvo. Purcell je znan zagovornik enotne fronte ruskega in ostalega delavstva. Mnogi delegatje so se nemirno premikali na svojih sedelih, ko je Purcell brez obotavljanja povedal kaj misli o delavskem gibanju v Združenih državah.

"Vaša taktika izolacije (osamljenosti) je napačna", je dejal Purcell. "Monrojeva doktrina ne drži več pri vaši vladi — kar demonstrira imperijalistična politika vaše vlade na Filipinih, Kitajskem in drugod — in tudi vsi kapitalisti so jo zavrgli. Čas je torej, da zavržete tudi vi, ameriški delavci".

Purcell je dalje rekel, da je dvajset odstotkov delavstva na Anglskem stalno brezposelnih radi tega, ker tuje dežele, za katere je Anglija prej proizvajala blago, zdaj same producirajo svoje blago in poleg tega konkurrirajo z angleškimi izdelki na drugih trgih. Ameriški kapitalisti kakor angleški pojdejo tja, kjer je dosti cenenih delavcev in po ceni surovin. Politika izključevanja orijentalcev ne bo zavarovala zapadnega standarda življenja ameriškim delavcem.

"Industrijalizacija Azije in Afrike je prinesla novo situacijo za ves svet", je nadaljeval govornik. "Ako hočejo ameriški delavci obdržati svoj eksistenčni standard, morajo pogledati po svetu, združiti se z delavci ostalih dežel in bojevati svoje bitke na mednarodni fronti. Edino upanje za bodočnost ameriškega delavstva, kakor tudi belopolnega plemena, je v mednarodnem gibanju delavskih organizacij. Delavci vseh civiliziranih dežel morajo pomagati delavstvu v Aziji in Afriki dvigniti njihov življenjski standard, dokler ne bodo njihove lastne strokovne organizacije tako močne, da bodo lahko same bojevale svoje bitke."

Purcell je nato zasakal svoj govor na Rusijo in apeliral na ameriške delavce, naj se otresejo "malih predsodkov in adoptirajo bolj generozen sentiment" glede Rusije.

"Rusija zavzema eno šestino površine sveta in še nekaj tako dobrih letin kot je bila letošnija, pa bo hitro najbogatejša dežela na svetu. Delavci Amerike, jaz vam pravim, da se imate marsikaj naučiti od Rusije. Ne bojte se novih idej v socialnih in političnih zadevah! Jaz kot delavec sem ponosen na ženit za organizacijo, kakršnega je pokazal moj razred v Rusiji. Delavci modernizirajo vse v Rusiji. Sam sem videl temelje največjih električnih central na svetu. Moje toplo priporočilo Ameriški delavski federaciji je, da pošlje delegacijo v sovjetsko Rusijo, ki naj preišče odnose razmere in ustvari vez prijateljstva med ameriški in ruski delavci".

Fritz Tarnow, bratski delegat iz Nemčije in predsednik nemške unije lesnih delavcev, je tudi govoril v imenu nemške delegacije petnajstih članov. Opisal je boje, ki so jih imeli nemški delavci s svojimi delodajalci in sovražniki nemške republike; apeliral je za mednarodno solidarnost delavcev v svrhu svetovnega miru.

Pogled dnevni dogodkov

Amerika.

Angleški gost adresiral konvencijo A. D. F.; pozval je ameriške unije, naj gredo v internacionalo. Green ni bil zadovoljen.

V Zion Cityju se izkoriščajo ljudi po staroveško.

Križovo trpljenje delavca.

Irske demonstracije pred kongresno zbornico, v kateri zboruje Interparlamentarna unija.

Mussolini je odlikoval kardinala Mundeleina.

Po svetu.

Krvavi izgredi med fašisti in framazoni v Florenci. Fašisti dekretirajo smrtno kazen za stavkarje.

Zastanka na garancijski konferenci še ni konec.

Francozi morda zaidejo v past v Maroku.

Križovo trpljenje delavca

Komaj spoznan nedolžnim ene obdolžitve, takoj je obtožen drugega zločina. — Nasprotniki organiziranega delavstva hočejo imeti za vsako ceno svojo žrtev.

Chicago, Ill. — Komaj je bil kalifornijski voditelj stavkarjev Richard Ford paroliran glede umora, ki ga ni nikdar izvršil, je bil takoj aretiran, ko je zapustil ječo v Folsonu, da je umoril druga varuha miru, ki sta bila ustreljena pri provociranih nemirih leta 1913.

Delavci, ki delajo na hmeljevih nasadach okrog Wheatlanda, Cal., so bili tako izkoriščani, da so zastavljali in se sešli na Durtstovi farmi dne 3. aprila 1913, da poslušajo Forda in Herman Suhra, organizatorja I. W. W. Okrajni pravdnik Manwell in šerif Riordan sta vodila tolpo, ki je pričela streljati brez provokacije na neoborožene delavce. Moški so se sprejeli z napadalcem, da rešijo svoje žene in otroke. V tem boju sta bila ubita voditelja napadalcev, poleg njih pa tudi več delavcev. Dasiiravno nista Ford in Suhr oddala nobenega strela, sta bila obtožena umora in obsojena v dosmrtno ječo. Ubijalci delavcev niso bili kaznovani. Pozvani niso bili niti pred sodišče, da se zagovarjajo zaradi uboja.

Glede umora Manwella je bil Ford paroliran, kajti izkazalo se je, da je nedolžen. Zdej je pa obtožen, da je umoril Riordana. Obdržali so ga v ječi v Marysville, ne da bi mu bilo dovoljeno poročstvo. "Marysvillska kri zahteva kri," je bilo geslo okrajnega pravdnika pri obravnavi v letu 1914.

Obrambo Forda vodi Splošni obrambni odbor organizacije I. W. W.

ZA JETIČNE BOLNIKE NI PROSTORA.

Chicago, Ill. — V občinski sobatorij za jetične ne morejo sprejeti do 600 oseb, ker ni zanje prostora.

nost delavcev v svrhu svetovnega miru.

William Green, predsednik federacije, je odgovoril Purcellu, da ameriške unije odklanjajo filozofijo komunizma.

"Mi želimo, da naš prijatelj iz Anglije, ki nam je prijazno ponudil odprto sugestijo, odnese ruski rdeči internacionalni sledečo poslanico: Ameriška delavska federacija se ne bo pridružila nobeni organizaciji, katera uči komunistično doktrino."

Green je vihtel pest, ko je izrekel te besede in konservativna delegacija mu je burno aplavdirala.

STAROVEŠKO IZKORIŠČANJE JE ŠE V MODI

LJUDJE OPRAVIJAJO DELO KONJ.

Za mezdo pa prejemaajo napojnino.

Atlantic City, N. J. — V tem mestu se zdaj vrši konvencija Ameriške delavske federacije. V njem je znameniti hodnik iz desk, ki se vije mimo pomola Steeplechase, kjer Ameriška delavska federacija obdržava svojo letno konvencijo. Na tem hodniku je uvedena staroveška transportacija, ko so ljudje opravičali delo konj. Ako potnik, ki hodi po tem hodniku postane truden, tedaj se ne more poslužiti drugega transportnega sredstva kot stola na kolesih, ki ga rine človeško bitje.

Nasproti tega pomola, na katerem se vrši konvencija, je nekakšna remiza, v katerem se dobe stoli na kolesih. Tukaj lahko delegatje izvedo iz ust delavcev, ki rinejo te stole, kako trdo je treba delati za Shillovo kompanijo, ki ima lepo število zamorskih delavcev najetih, da opravičajo delo konj.

Določene mezde ni, ampak delavci prejmejo napojnino in provizijo. Kompanija dobi en dolar na uro od dveh oseb, ki tvorijo predpisano težo za tak stol. Delavec prejme dvajset odstotkov provizije, t. j., dvajset centov in napojnino, ako jo dobi. Ako tri osebe sede na enem stolu, prejme kompanija \$1.25, delavec pa 25 centov. Torej prejme pet centov več, ker se mora bolj pripogniti in porabiti več svoje moči. Delo prične ob osmih zjutraj in traja do drugega jutra. Ampak le malo jih dela tako dolgo, ker je nemogoče vztrajati toliko časa pri takem napornem delu.

Stole zelo zahtevajo, kadar zborujejo bankirji. Takrat se nudi človeku čuden pogled. Na stolu sedi bankir, oblečen po najnovejši modi, navadno z velikim trebuhom, zadaj pa rine zamorski delavec stol, oblečen v cape in slabo hranjen.

Izvoščeki niso dovoljeni na hodniku iz desk. Največ izvoščekov ima Yellow Cab kompanija. Izvoščeki morajo delati po 12 ur dnevno. Seveda niso organizirani, ker kompanija ne mara organizacije. Ti izvoščeki so pač ljudje, ki ubogajo kompanijo. Neodvisni izvoščeki so organizirani in na svojih avtih imajo pozdrave za delegate A. D. F.

V prečni črti od konvencije pomola je razstava Du Pontovih kemičnih izdelkov. Tukaj se lahko človek prepriča, kako se je razvila ta industrija, odkar je vojna pokopala nemško kemično industrijo. Dupontova razstava v Atlantic Cityju je veliko bogatejša kot kemična razstava v New Yorku. Tu je na tisoče kemičnih produktov. Tu je razstavo različnih vrst, barvila, umetna slonova kost in cela vrsta drugih umetnih in lepih produktov. Vsi ti produkti so izdelani v odprti delavnici.

Kakšnih dve sto jardov proč pa stroj izdeluje cigarete, ki prihajajo v trgovino pod znamko "Lucky Strike". Mladenci in mladenke delajo pri strojih. Človeška roka se ne dotakne več tobaka, odkar pade v stroj in pride iz njega kot dovršena cigareta.

Delegatje Ameriške delavske federacije se lahko v tem mestu prepričajo, da morajo še veliko delavcev organizirati, preden se bo lahko govorilo in pisalo o izredno močni strokovno organizirani delavski armadi.

Dete z dvema glavama.

London, 8. okt. — V Bedlingtonu na Anglskem se je narodilo dete z dvema glavama. Obe glavi sta docela razviti in oči, usta, ušesa in nosova sta enaka. Ostalo telo je normalno. Otrok živi in poslan je bil v bolnišnico.

Garancijska konferenca je še vedno v zastanku

Francozi in Nemci se ne morejo zediniti glede vprašanj vzhodne meje. Privatni sestanki.

Locarno, Švica, 8. okt. — Nemčija in Francija sta še vedno na mrtvi točki glede vprašanja, kdo bo garantiral za arbitražne pakte glede vzhodne nemške meje. Francija zahteva — in Anglija, Belgija ter Italija jo podpirajo — da mora biti ona garantor za pogodbe med Nemčijo in Poljako ter Nemčijo in Čehoslovakijo. Nemčija je proti temu.

Druge težkoc, ki se je pojavila včeraj, je vprašanje vstopa Nemčije v ligo narodov. Nemci zahtevajo gotove pridržke predno morajo vstopiti v ligo; predvsem zahtevajo, da mora liga garantirati Nemčiji, da ne bo prevažala vojaških čet čez nemško ozemlje v slučaju vojne, v katero Nemčija ne bo zapletena. Dalje hočejo Nemci garancije, da ne bodo morali posojevati ligi svojih čet v slučaju konflikta, v katerem ne bo Nemčija udeležena. Glede garantorja na vzhodni meji zahtevajo Nemci, naj bo Anglija ali liga narodov garantor, ne pa Francija.

Francoški zunanji minister Briand je včeraj konferiral več ko eno uro z nemškim kancelarjem dr. Lutherjem v Asenli. Kaj je dosegel, če je sploh kaj, ni znano.

5 konference Interparlamentarne unije

Irske demonstracije pred zbornico. Delegatje so jih ignorirali.

Washington, D. C. — (F. P.)

Zjutraj tretjega dne zborovanja Interparlamentarne unije so delegatje opazili nenavaden prizor, ko so korakali po stopnicah kapitola v kongresno zbornico. Na stopnicah je stala vrsta irskih republikancev, ki so v rokah držali napise, glaseče se: "Mulcahy, irski Benedict Arnold, je nasproten ameriški formi vlade. Zakaj ste ga sprejeli?" — "Mulcahy je umoril 77 irskih republikancev." — "Mulcahy, izdajalec irskega ljudstva, je mešar v službi njegovega veličanstva, angleškega kralja." — "Ameriški državljani protestiramo proti temu, ker general Mulcahy s svojo prisotnostjo omadežuje tla, po katerih sta hodila George Washington in Lincoln." Bili so še drugi napisi, nič manj ofenzivni.

Delegatje so čitali in gledali, a ne dolgo. Policaji, vsi irske narodnosti ali potomci Ircev, so naglo priskočili in spodili demonstrante s stopnic. Medtem je bil general Mulcahy, irski delegat, že na varnem v zbornici, kjer je tisti dan govoril o svetovnem miru in kodeksu mednarodnega prava.

Tudi angleški delavski delegatje se niso zmenili.

ZAMORCI SKRBE ZA SVOJ UČNI ZAVOD.

Washington, D. C. — Zamorci so darovali od lanskega leta \$211,020 za svoje učne zavode v Tuskegeeu. Lani je zavod izrekel, da potrebuje pol milijona dolarjev. Število dijakov v teh zavodih se je povišalo na 5,039.

ZELEZNIČARJI SO ODGLA- SOVALI ZA STAVKO.

Baltimore, Md. — Vlako-spremnem in strojno osebje na Western Maryland železnici je odglasovalo za stavko. Za stavko je silna večina, le malo glasov je bilo oddanih proti stavki. Uslužbeni so odglasovali za stavko, ker ni hotela železniška družba priznati povišanja, ki ga je izrekel železniški delavski odbor in katerega so priznale vse druge železnice prvega razreda.

Posledica glasanja je, da

SMRTNA KAZEN ZA STAVKAR- JE V ITALIJI!

Fašistovski razsodišče bo reševalo vse spore med delavci in delodajalci. Delavci, ki niso fašisti ne bodo imeli nobenih pravic in nobene besede. — Krvavi izgredi v Florenci med fašisti in framazoni; trije ubiti.

Rim, 8. okt. — Veliki svet fašistične organizacije, ki je imel te dni v Rimu tajno zborovanje, je sprejel nove določbe za ustavo, na podlagi katerih prevzame vlada absolutno kontrolo nad vsemi fazami industrijalnega, političnega in administrativnega življenja v Italiji. Namen tega koraka je, ubiti opozicijo popolnoma.

Glavna določba se glasi, da se ima ustanoviti obvezno razsodišče za vse spore med delavci in delodajalci. Stavke morajo prenehati. Vsaka stavka bo pod novim režimom izven zakona in kaznjiva s smrtjo. Namen te določbe je, pridobiti delavce, ki so še v socialističnih unijah, v vrste fašistovske delavske organizacije. Fašistovska unija je edina, ki bo priznana od vlade in delodajalcev. Delavci v drugih organizacijah ne bodo imeli nobenih pravic in nobene besede v sporih.

London, 8. okt. — Zadnji ponedeljek je prišla v London kratka brzojavka, ki je omenila nemire v Florenci. Vest ni zbudila nobene pozornosti. Zdej pa je prišlo podrobno poročilo po pošti, ki kaže, da afera ni bila malenkostna. Bili so krvavi izgredi med fašisti in framazoni — prvi te vrste v Italiji — in trije možje so bili ubiti, okrog 50 oseb je bilo ranjenih in mnogo poslopij je bilo demoliranih in požganih.

Izgredi so dosegli višek zadnje sobote zvečer. Fašisti so ves dan napadali trgovine, katerih lastniki so prostozidarji; udirali so tudi v privatne hiše ljudi, o katerih so sumili, da spadajo k framazoni loži. Zvečer sta dva vodilna fašista, Luppordini, ki je poveljnik krajevne fašistovske milice, in Gambacciani, stopila v hišo Cavaliere Bandinellija, 60-letnega florentinskega računarja, in zahtevala od njega, naj jima izroči imenik prostozidarjev, ki ga je baje imel v svoji posesti. Bandinelli je dejal, da nima nobenega imenika, nakar ga je Luppordini sunil s pestjo v obraz. Bandinelli je potegnil revolver in ustrelil Luppordinja ter ranil njegovega tovariša. Takoj nato je drhal fašistov, ki je čakala zunaj, udrla v hišo in odvela starca na ulico, kjer so ga ubili, potem pa zažgali hišo. Gasilci, ki so hoteli gasiti, niso smeli blizu; hiša z vsem, kar je bilo notri, je zgorela do tal.

Drhal je potem vlomila v stanovanj vseh znanih nasprotnikov, razbila pohištvo in tepla okupante. Napadena sta bila dva socialistična poslanca Targetti in Baldesi in bivši poslanec Pillati, ki je v vojni izgubil roko. Pitalija so težko ranili, ko je hotel pobegniti na streho. Pognali so mu kroglo v trebuh in zdej se bori a smrtjo v bolnišnici. Pretepal in ranili so tudi ženske. Fašisti so udri tudi v hišo odvetnika Consola in ga ubili v postelji, ko je že spal, vpišč njegove žene. Nato je fašistovska morilna drhal z revolverji v rokah invadirala vsa gledališča v Florenci, ustavila predstave ter pognala gledalce na ulice. V gledališču Pergola je bilo nekaj Angležev, ki so ogorčeno protestirali, nakar so jih fašisti pretepali do krvi; eden je moral v bolnišnico.

Byers, predsednik Western Maryland železniške družbe, zdaj obdržava konferenco z zastopniki strojevodij, kurjačev, sprevoznikov in zaviračev.

Francozi morda zagazijo v past v Maroku

Rifljanci jih zvalijo v divje kraje, kjer jih zaloti deževje. — Revolta v Siriji še ni končana.

Pariz, 8. okt. — Uspehi francoskih in španskih čet v Maroku in vesela poročila generala Gamelina iz Sirije, da je družka vstaja strta, so potolažila francosko javnost, toda kolonialnih sitnosti za Francijo še ni konec. Nepristranski kritiki, ki opazujejo kampanjo v Maroku, so mnenja, da optimistična poročila iz Feza varajo francosko ljudstvo. Vsa znamenja kažejo, da vojna v Maroku ne bo končana to jesen; francoske čete bodo najbrž tičale v atlaških gorah severne Afrike še prihodnje apomlad.

Zadnje Petainove zmage so bile tako lahke, da so mnogi začeli slutiti, da nekaj ni v redu na maroški fronti. Rifljanci so večidel brez boja opustili dobro utrjene postojanke in se umaknili daleč v hribovite kraje, kjer ni cest, niti občevalnih zvez in malo bivališč. Maršal Petain je moral med prodiranjem za Rifljanci transferirati ves transport na mule, a težke artiljerije sploh ne more več premikati. Pojavila se je sumnja, da mogoče Abdel Krim nalašč opušča postojanke in zvaljiva Francoze v divje kraje, kjer jih vsak čas ujame deževna sezona. Če je tako, bodo imeli Francozi vražjo smolo predno se izveležejo iz pasti.

Položaj v Siriji tudi ni še tak kot ga slikajo uradna poročila. Francoze čete so res zavzele nekaj večjih mest, med temi Suedijo, ampak rebelni Druzi še niso skrušeni. Umaknili so se v hribe, ki so za Francoze le s tešavo dostopni. Uporni duh se je razširil po vsej deželi in dosegel zadnje vasi v hribih.

Mussolini je odlikoval škoškega kardinala!

Poslal je Mundeleinu red "Grande Officiere", ker tako dobro skrbi za ameriške Italijane.

Chicago, Ill. — Dr. Leopoldo Zuzini, italijanski generalni konzul, je 7. oktobra izročil kardinalu Georgu Mundeleinu v Chicagu zvezdo in križ reda "Grande Officiere", ki je italijanski kraljevski kronski red in katerega je poslal kardinalu italijanska fašistovska vlada na posebno priporočilo Benita Mussolinija. V kratkem bo aranžirana oficijelna izročitev reda in pri ceremonijah, ki se vrše v ta namen, bodo navzoči vsi vodilni ameriški Italijani in predstavniki drugih inozemskih vlad.

Zuzini je pojasnil, da je Mussolinijeva vlada odlikovala kardinala Mundeleina kot znak priznanja za njegove humanitarne in verske zasluge, katere si je stekel kot iskren prijatelj in dobrotnik italijanske imigracije v Združenih državah.

ORGANIZIRANJE BANČNIH USLUŽBENCEV.

Chicago, Ill. — Duane Swift, podpredsednik organizacije bančnih uslužbencev, je podal izjavo, da prične znova obširna kampanja za organiziranje bančnih uslužbencev, o kateri upa, da prinese uspehe. V prejšnjih letih so bankirji z faziimi sredstvi preprečili organiziranje bančnih uslužbencev.

Konflikt med armado in mornarico v Čilu.

Buenos Aires, Arg., 8. okt. — Depeshe iz Santiaga poročajo o velikih homatijah v južnoameriški republiki Čile. Volitve novega predsednika bodo najbrž odgojene, ker ni sporazuma glede kandidatov. Vojaška legija se je spila z mornariško legijo in postavila sedanjega vojnega ministra Ibaneza za kandidata. Kandidat mornariške legije je dr. Figueroa Larrain.

Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cincinatti \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inostranstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s Nekom:

"PROSVETA"

3657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

ESTABLISHED 1888

Datum v oglepanju n. pr. (Sept. 30-25) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posrvite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

NESTRPNOST ZELOTOV JE VELIKA.

V "Pathfinderju" je izšla vest, ki kaže, kako daleč sega fanatizem ljudi, ki malo vedo in slepo verjamejo svojim pastirjem in voditeljem. Vest se glasi: "Moški biblijski razred prve baptistovske cerkve v Madisonvillu, je naslovil peticijo na kandidata za državno legislaturo, da se kaznujejo s smrtjo vsi, ki kršijo suhaško postavo." Človeku, ki misli, se zdi, da ta glas prihaja iz časov, ko so sežigali krivoverce, čarovnice, ko so kaznovali moža, ker je na nedeljo poljubil svojo ženo itd.

Ako bi se postavodajne zbornice ozirale na želje fanatikov, tedaj bi imeli smrtno kazen za toliko prestopkov, da bi se grešniki kar nočindan vrstili na električnem stolu ali pa na vislicah. V Kansasu bi eksekutirali tiste, ki kupujejo in prodajajo cigarete. Drugje bi obehali in električirali tiste, ki kršijo vozni red ali pa ob nedeljah gredo v kinogledališče. V Zion Cityju bi se godilo slabo onim, ki kade, pijejo opojne pijače, ali pozovejo zdravniško pomoč, kadar so bolni, če bi pripadniki prve krščanske apostolske vere, ki jo je ustanovil Aleksander Dowie, imeli moč, da ravnaajo z grešniki po svoje. V Zion Cityju bi se zelo slabo godilo tudi onim, ki ne verjamejo, da je zemlja velika ploakva, ob njenih robovih je pa pekel, kjer sta jok in škripanje z zobmi.

In kaj bi se zgodilo z učiteljem Scopesom, ki je v Tennesseeju učil nauk o evoluciji, ako bi nestrpni fanatiki imeli moč, da mu nalože kazen po svoji volji. Obsodili bi ga v smrt in tudi kazen izvršili.

Vsi ti fanatiki, ki razlagajo biblijo na razne načine in zahtevajo hude kazni za one, ki ne verjamejo v njih razlago, trdijo, da so pravični in da izvršujejo Bogu dopadljiva dejanja.

Navihani političarji kaj hitro pridobijo te fanatike, da zanje glasujejo. Njim zadostuje, da kandidat obljubi, da bo izvršil, kar zahtevajo. Fanatiki se ne brigajo za kandidatovo preteklost. Ne brigajo se, če je pošten ali nepošten. Nanje učinkuje hipna obljuba, ki jo je napravil kandidat. In če vidijo, da bodo imeli koristi od te hipne obljube, tedaj kandidata sprejmejo za svojega in glasujejo zanj. Ti fanatiki so precej krivi, da se napredek razvija počasi. Nestrpni fanatiki so pač cokoljia vsakemu napredku.

Tudi bodoča družba ne bo brez njih. Fanatizem je podelovalen kot so druge človeške lastnosti: slabe in dobre. Ker pa s spopolnjenjem človeka izginjajo slabe lastnosti, se razume, da bo bodoča družba imela veliko manj fanatikov, kot jih ima danes. Tudi gospodarske razmere v bodoči družbi bodo učinkovale, da se število fanatikov skrči. Prav zanesljivo bo pa znala bodoča človeška družba bolje ravnati s nestrpnimi fanatiki, kot sedanja. Ako drugega ne bo storila, bo znala preprečiti, da bodo nestrpni fanatiki povsod med razumnimi ljudmi poznani kot fanatiki in kot taki ne bodo povzročali najmanjšega učinka na usodo človeške družbe.

ALI FARMARJI RES PROCVITAJO?

Poljedelski department poroča v svojem mesečnem poročilu, da je bilo letošnje leto za farmarje precej dobičkonosno, ampak poleg stvari pred optimisti, ki bi farmarsko prosperiteto cenili previsoko.

Pridelek bombaža se ceni na poldrugo milijardo dolarjev, pšenica pa na eno milijardo dolarjev. Department meni, da poljedelstvo prihaja počasi izza "gospodarske sence." Ako bi se natančno vedelo, koliko denarja odpade na farmarje od vsote, ki predstavlja ocenjen pridelek, in koliko denarja pojde od te vsote za plačevanje obresti in odplačevanje dolga, tedaj bi hitro spoznali, da na poljedelstvu leži še precej "gosta gospodarska senca." Zdalej, ko farmarji prejemaajo denar za pridelek, bodo dihal nekaj tednov svobodneje, ko bo tukaj sima, bodo pa že prihajale skrbi, ki bodo toliko večje, kolikor bliže bo spomlad.

Na tej resnici ne izpremeje ničesar govorance o letošnjem procvitanju farmarjev. In ko se bo sešel letos kongres k zasedanju, bomo slišali že prav glasne tožbe farmarjev, da se nahajajo v slabih razmerah.

Ponesrečena prohibicija

Prohibicija je, kolikor se je do danes izkazalo, ponesrečena reč: zmanjšala je sicer poplavljanje, povečala pa kršenje zakonov. To je zaključek, ki ga je ljudstvo že zatrdno sklenilo, potrjujejo pa ga zagovorniki prohibicije sami v poročilu o stanju prohibicije, ki ga je izdal preiskovalni department. Federalnega sveta krščanskih cerkva v Ameriki.

Neki rev. F. Ernest Johnson je raziskoval statistiko, ki pokazuje neuspehe prohibicije in razne podatke, ki prepričujejo, kakšen položaj je v resnici. On je pronašel, da je bila prohibicija najbolj uspešna med delavskim razredom; socialni delavci se skoraj vsi strinjajo s tem, da je prohibicija odpravila pijačo iz delavskih domov, ali obenem pa priznavaajo, da je sedaj več poplavljanja med mladimi ljudmi, kakor je bilo pred sprejetjem prohibicijskega zakona. Prohibicija je dosegla višek svoje učinkovitosti leta 1920, od takrat pa postaja čedalje bolj ohlapna. Razun da jo danes zlasti uradniki zakladništva skušajo zopet uveljaviti. Preučevanja zločinov, zapiskov iz bolnišnic, smrtnih slučajev radi alkoholiziranih bolnikov in še drugi znaki napovedujejo, da je nazadovanje v tem oziru. Zapiski o prihrankih ne morejo pokazati nobene točnosti, niti ne more na drugi strani pridelek kalifornijskega grozdja konstatirati, da je poplavljanje pojemale, kajti ta pridelek se šele množi in večina sumi, da ga gre več za vino, kot kdaj prej. Najhujše zlo pa danes leži na tihotapnem žganju, ne v rdečem vinu ali domačem pivu, ali celo v škandalozno naraslem zavzivanju "zakramentalnega vina".

Trgovci so skoraj vsi proti zakonu bolj radi osebnih predsodkov kakor pa radi temeljitega preučevanja položaja. Tudi sentiment med delavskim razredom je močno proti prohibiciji. Mlad ljudje popivajo bolj kot so, kar je po raziskovalčevem mnenju bolj pripisati tendenci za svobodno življenje, kar se zlasti opaža pri igranju z avtomobili. Neki dijak na konservativnem vseučilišču si je slučil svojo bolnino in preživljanje s tihotapstvom pijače. Prohibicija je zakon ima naravnost tragičen učinek na mladeniče in dekleta. Vlada pa je nezmogla enforcement, ker je uradništvo samo slabo v tem oziru, a še bolj radi negotovostiavnega mnenja. Prohibicija je režim nad razvadam ljudstva, v katerega je ono v največji meri zainteresirano. Če se bo tako še dalje kršil ta zakon, ne bo prišlo drugega, kakor ljudstvo bo pometlo s anuliranjem prohibicijskega zakona. Raziskovalec končno izjavlja:

Kriza, ki se je razvila radi enforcementa prohibicije, kliče po odkritosrčnem zrenju dejstvom v obraz in zahteva nove odgovornosti. Zvezna vlada je sama naznanila svoje stališče v uveljavljanju tega zakona. To je tudi njena naloga. Njena naloga ni, da spremeni ljudsko mnenje. Izobrazba bo to storila.

Raziskovalec je zadel pravo. Mogoče je izboljšanje pri uveljavljanju zakona, ali še več je treba storiti s prepričevanjem ljudi, bogatih in ubogih, sodnikov in obtožencev, da je zakon tudi vreden, da se uveljavi. Prohibicija je in ostane ponesrečena, ako velik del ljudstva, četudi je manjšina, ne mara takega zakona. Neotesano plašiti se ne pravi prepričevalno zagovarjati. Dejstvo, da je zakon napisan v knjigah a postavami, četudi bi bile bolj upoštevane, ne zadostuje. Protiprohibicijonisti so kršili postav, ampak ne spadajo v razred kriminalcev. Oni so sestavno telo države, ki so prepričani, da je bil sprejet krivičen zakon in ki ne vidijo nobene ga slabega prestopka, če pijejo. Naloga izobrazbe, ki so jo razglašali pri sprejetju prohibicijskega amendmента, ni bila nikdar izpolnjena.

Stari prohibicijonisti so mnogo govorili o novi generaciji. "Da, — so rekli — stari pivci se dobijo svoj boose, ampak nova, neprivna generacija odradka, ki ni nikdar poznala saluna in ne bo lovila butlegarjev." Ali kakor pokazuje poročilo, pa je tako sklicevanje nevarno in zavajajoče. Mlad ljudje popivajo, nova generacija odradka se manj

respektom do zakonov kakor so ga imeli starši. In to so razmere, ki bodo razbile vlado, če se ne ozdravijo.

Prohibicija ni bila sprejeta od ljudstva voljno, temveč so jo večine sprejele s pojevnim napeitim duhom. Gotovo je, da bi ne bila tako sprejeta danes. Verjetno je, da je pronašla večina ameriškega ljudstva hotelska prohibicija in jo še hoče, ampak odločno se zoperstavlja dotičnikom, ki smatrajo zoperstavljanje temu zakonu kot manjšo formo kršitve. Pametni prebivalci Združenih držav so nasprotni fanatičnim zagovornikom prohibicije in so tudi proti tistim, ki se na ta račun okorišajo. Oni tudi zahtevajo ponoven plebiscit o prohibiciji. — "Nation".

Coolidge je postal liberaler?

Omaha. (F. P.) — V govoru, ki je neprimeren vsem, ki jih je še dosedaj imel, je predsednik Coolidge izjavil svoje misli na konvenciji Ameriške legije proti netoleranci manjšine in njenih idej, da morajo prenehati in da moramo zopet postaviti na pedestal te dežele svobodo govora, če hočemo, da bomo ohranili ameriške institucije.

To je bil preračunjen napad na prizadevanja Kukulskiana, katerega člani mislijo, da so kot protestanti in Nordijci bolj ljudje kot drugi, neprotestantski in nebelopolitni ljudje. Coolidgeva izjava pomeni, da mu ni nič več mar za organizacijo s zakritimi obzori, katere mu je pomagala do predsedništva še leta 1924.

Legionarji, ki so pomagali razbijati socialistične, I. W. W., in shode nepartizanske lige po zapadu, so bili presenečeni radi takega predsednikovega nagovora, iz katerega so posnemali sledeče: "Najbolj naravna izmed vseh reakcij med vojno je bila netoleranca. Ampak preziranje inženj in čutenj manjšin ni nič manj vznemirjajoč produkt vojne psihologije. Počasn in težaven napredek, ki sta ga storila toleranca in liberalizem po dolgi dobi razvoja, se izgubi kar čisto, če je potrebno za vojno viliti nova mišljenja v ljudske mozgane. Takrat postane potreba združenja inteligence v enotno fronto."

Kadar mine potreba take solidarnosti, mora biti hitra in plemenita pripravljenost zagotoviti nazaj stare in normalne navade in misli. Biti mora intelektualna demobilizacija kakor vojaška demobilizacija. Napredek v veliki meri odvisi na raznovrstnosti mišljenj. Karkoli stremi za standardiziranjem občine, da se ustanovi fiksen in enak način mišljenja, dela na tem, da se afilicira družba. Če bi vsi verjeli isto in mislili isto ter tudi enako cenili okoliščine, ki nas obdajajo, bi kmalu dosegli nekako enakost mišljenja, ki bi bilo podobno razumski in duševni paralizi.

Prebavljanje idej, nasprotovanje nenakih razsod, pravica posameznika, da po svoje uravnava svoje misli in značaj, to je, kar omogoča napredek. Mnogo koristnih reči se lahko naučimo od tistih, ki se s nami ne strinjajo in še ko ne moremo ničesar pridobiti, spoznamo, da nam nake rešitve vsaj škodovati ne morejo.

Tako je govoril predsednik, ki je ravnokar pregledoval osamele mu komunističnemu članu angleškega parlamenta, da ne sme priti v Ameriko in prisostvovati razpravam na seji medparlamentarne unije. To dejstvo je vzrok, da je govor predsednika vzel saop vojnim veteranom.

Med drugimi sugestijami, ki jih je podal Coolidge, je tudi ta, da je ameriška armada večja, mornarica pa močnejša, ter ob dvakrat tako veliki kot pred vojno. Zanimal je, da je katerikoli narod še kdaj imel ali bo imel armado, ki bi bila zadosti velika, da bi lahko garantirala varnost pred napadom v miru ali zmagov v vojni.

"Naše ljudstvo," je rekel Coolidge, "je imelo vso vojno, vse obdajenice ter vso vojaško službo, kolikor jo je hotelo." Nekaj minut za tem pa je zagovarjal zakon, kateri bi zagotavljal Združenim državam zelo obsežno mobilizacijo vseh virov bogastva v deželi, ljudi in blaga. Pojasnil je, da bi bila pri tem

ZARKOMET

Tri leta je že tak.

Prezident Kulic je na konvenciji legionarjev v Omahi kritiziral kukulskianstvo in vsa druga gibanja, ki izzivajo plemenske in verske boje.

To znači, da letos in prihodnje leto še niso predsedniške volitve. Kukulski in "vsi drugi", ki izzivajo plemenske in verske boje, niso lani volili La Folletta niti Fosterja. Koga so volili?

Čemu se spori?

Dnevna vest: Spor med zidarstvom in ometaško unijo je končan; ni pa še končan spor med teatarsko in kleparško unijo.

Delavci, navadni člani, se ne pripravajo. Spor je navadno med voditelji. Ker so delavci po strokah razdrobljeni v tisoč unij, imajo tudi tisoč voditeljev, tisoč odborov, tisoč blagajn in tisoč "trublov".

Cimprej se delavci nauče, da je ena unija z enim odborom in eno blagajno — na vsako industrijo ena — močnejša kot tisoč unij, temprej bo konec smelnih sporov med njimi. Voditelji se pa lahko še nadalje pripravajo, če hočejo, toda na svoje stroške.

Naj se zabeleži.

Neki hrvaški ljudje, ki pravijo, da so komunisti, štejejo svoje žrtve — obležane resolucije — po izjavljenem puču v Waukeganu. Le na tihem, brez hrupa, jih pokačijo in ne dolžite nas. Mi nismo krivi.

Mrtvi ne grisejo.

Kutaraki list piše, da ameriški Slovenci pred tridesetimi leti niso imeli voditeljev, pravih voditeljev, zato so zašli na "kriva pota". Če bi mrtvi voditelji to slišali, bi se v grobu obrnili in prokleli kutaraki list.

Črna politika v Barbertonu.

Cenjeni Zarkomet! Dne 4. oktobra je bila na dnevnem redu politika tukajšnjega političnega kluba. Vse je bilo politično. Katoliški demokratje in katoliški republikanci so politizirali o političnih volitvah in političnih uradnih. In ko se so nepolitizirali, so drug drugemu politično plaskali. Višek politike je pa prišel, ko je dragonar Miha politično predlagal in predlog je bil poli-

potrebne izjeme, za kar pa bi bilo treba plačati visoke odškodnine, da bi se "zadostilo produkciji", ampak on bi zabranil — kolikor je mogoče — vsako vojno profitarstvo in bi tudi reguliral cene.

Govoril je o vojni dabi, ko so se vršili nabori. Predsednik je rekel, da patriotizem nobenega človeka ni bil oprekan in se tudi od nikogar ni zahtevala vojaška služba radi plemenskega izvora, njegovega političnega mišljenja ali verskega prepričanja. Naselniki in sinovi naselnicov iz centralnih evropskih držav so se rami ob rami vojskovali s tistimi, ki so izšli iz dežel, katere so bile naše zaveznice, s sinovi ekvatorijalne Afrike in z rdečekočmi našega izvirnega prebivalstva, vsi enako ponosni na ameriško ime.

Casnikarski poročevalci, ki so prišli poslušati ta Coolidgev govor, so na široko spekularili glede avtoritete govora, ki ni čisto nič Coolidgev, ki javno obsoja rdeči radikalizem v ženskih kolegijih in magazinskih člankih, to je Coolidge, ki še vedno nadaljuje z diplomatsko blokado proti sovjetski Rusiji.

SENATOR JE POSTAL RESTAVRATER.

New York, N. Y. — Senator dr. Copeland je odprl celo vrsto restavracij, da bo učil in demonstriral debelimi in medlim ljudem, kaj morajo jesti.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Johnstown, Pa. — Ako so dotične spominke znanke ameriške, jih lahko dobite na pošti.

Ali želite speti gurvilno pismo in čitat angličko? Naročite si "Slovensko-angličko slovar", katere je izšla in ima na prvi strani Kukulskianstvo S. N. P. 2.

tično podpiran, da barbertonski supnik zastopa politični klub pred zunanjim političnim svetom. Zivela barbertonska politična politika! — Opozovalec politike, Barberton, O.

Cerkev je v tem slučaju jednako tobi, Zarkomet, povem kako je moder naš sodnik J. Nekega Leroya Schatz, ki je kršil suhaško postavo, je obsodil na strašno kazen: leto dni mora hoditi vsako nedeljo v maši! Ako samo enkrat izostane, mora takoj iti na kaznišniško farmo za šest mesecev in plačati \$100. Schatz mora torej biti vsako nedeljo v cerkvi in gledati kako duhoven pije vino! Sodnik res ni mogel izmisлити bolj kruto kazni. — Poročevalec, Terna Haute, Ind.

V Italiji je bil deč in v Clevelandu je trava...

Cenjeni K. T. B. — Naši verski fanatiki morajo res imeti zelnate glave ali vsaj kisle mozgane. Kaj vse ga bijejo! V katoliškem glasilu pišejo, da je papir podelil vsem članom K. S. K. svoj blagoslov. Kadar člani prejmejo blagoslov, naj naznanijo predsedniku! Blagoslov pa morajo potovati po precej krivih potih da ne sodehne od kakega člana brezvrstne jednote! To, to, to! Kakor s svetinjami sv. Kristine, ki so zdaj na prodajo na Euclid ave. Birme? Bluff! Pesek v oči! To je dobro, da se mnogi ne dajo več tako grodo potegniti. — Collinwoodski štrigelj.

Pozdravljen tak sneg!

Cenjeni Zarkomet! Kot smo videli, si zadnji teden posvetil nam v Oklahomi in si opazil, da nas je še sneg pokrli. Prosim posveti še sto milj proti jugu in videl boš pokrajino vso belo, ampak to ni sneg. Tukaj so hruške v najlepšem spomladanskem cvetju, pokraj cvetja se pa nahaja še letošnje sočno sadje. Še par dni, pa bodo tudi jablane cvetle. Če ta narava ni muhasta potem ne vem, kaj je. Kdor ne verjame, naj pride sem potrditi. — Država Oklahoma.

Listnica.

That's all, Milwaukee: Zarkometi ne zadostujeta. Politično ime.

K. T. B.

PEVKE V KOPALNI OBLEKI NA ULICI.

New York, N. Y. — V gledališču Century je nastal majhen ogenj na odru. Med pevskimi nastala panika in bežale so v kopalni obleki na ulico, kjer so se tresle mraza, ker je bila hladna noč.

OBISK PREDSEDNIKA IN POVZROČIL OBČINI NOVE DAVKE.

Swampscott, Mass. — Med je izdalo sedem tisoč dolarjev več za policijo ob času predsednikovega obiska. Te tisočake bodo morali plačati davkoplačevalci.

Ferdie Konak:

Pred vrati

Pred vrati srebam med troje ga glasu. V topli radosti drhtim, kadar kane akosti okna luč in moje bele, tebi cvetoče roke.

Pred vrati ostajam in misel raspedam v duši sen, ko klopem v sladko slast ljubezni tvoje, da zgorim, da cela se v nji kakor voda v jutru, izlivim.

Kar te poznam, prihajam vsako noč. A s jutraj akrivam obraz v dlanah in plačem.

Na polja se umaknem, kjer so reke klavirji; s družinami nabiram cvetje, posadam s starci v senčnih krajih, kakor rola, loveča v svoj kelih vino dišav. Ko pa razpredo snaki se med vajevjem, se semina gubim v rastoče temine. O, da bi potkal v ta hip cvetočih rok na dušo tvojo glasilnik! Ne kliči, dragi! Ti sam si moja pot.

Ko odlopi oko v šarenju razdetja in bo povsed tema, bres polj in brez vtov.

Ko se v gladinah vod unije cvet najvišjih svetil — takrat, o dragi — prestopim tvoj prag.

Cvetko Golar:

BELI KONJ

(KONEC)

"Moj črnošolec je vseeno ubog fant! V taki noči mora na težko pot, skozi vihar jezdi, po grmu se pelje, nad gozdovi po vrhah smrek in kostanjev se spreha. In jaz bi ga skoraj rad imela, še rajša kot Slavičevega Mihaleka. Samo, da ne bi bil tako silen, oh, v resnici me je strah, kadar se spomnim njegovih oči."

Zunaj so šumeli vrhovi jablan in na vasi so se oglašali psi.

"Pa saj ne prihaja črnošolec! Ob takem vremenu, in še nima pokolja. Lahko noč, srečno hodi in se vrni s potovanja in drugič boji prijazen!"

Deklica še ni bila slečena, ko je potrkalo na okno.

"Kdo se je vzpel tako visoko? Ali je pristonil lestvico? Le trka, jaz že spim. O, odpirati ti ne grem, če si prav Mihalek ali pa celo črnošolec. Kar spravi se, da

te ne slišijo očka, drugače bo joji!"

Deklica je zaspala, kar jo prebudi iznova trkanje.

"I, kdo si vendar, ki hodiš v taki noči okoli? Ali ne veš, kaj je bilo z Matjažem? Ubili so ga tam v Vogričevcih." — In začela je tiho peti:

"Matjaž Zumber, kam potuješ,
kam tak sam okoli grob?
Nič ne žuješ, nič ne vidiš,
sam na svojo smrt ne veš."

"Magdica, pojdi z menoj!"

Poklical jo je vabljiv glas, in deklica je vstala in odprla okno. Skoraj bi zakričala, a grlo je imela zavezano in jezik ni govoril, hotela je planiti v posteljo, a ni mogla: Pod oknom je bil črnošolec. Sedel je na belem konju in jo je prijel za roke:

"Ne boj se, Magdica! Saj sem tvoj ljub, in ti si moja prelepa, prelepa ljubica!"

Takoj je bila potolažena in strah je izginil iz njenega srca.

"Ah," je lahko vzdihnila, "kako si me prestrašil!"

"Magdica, ali se me bojiš?"

"Ne, saj sem tvoja, in še preveč mislim nate, in vse drugo mi ni mar, kadar si pri meni."

"Ti ljuba deklica! Glej, kaj sem ti prinesel, ker si moja in te imam rajši od vsega na svetu."

"O, prstan, in ves je zlat! Ali je zame?"

"Saj ga že imaš na prstu, pojdi z menoj! V mojem naročju boš jezdila."

"Počakajva jutra! Nocoj je nevihta, in mene je strah."

"Saj si mi obljubila, saj si rekla, naj pridem z belim konjem, da te vzamem s seboj."

"Podaj mi roko, moj dragi!"

Vzel je in potegnil deklico k sebi na konja, ki je divje zahrzal, se vzpel in planil in splaval iz vasi. Vzdignil se je nad hiše, in jezdila sta nad polji in logi, nad tolmuni in reko. Pod težkimi oblaki, ki so jih gnali vetrovi, stala letela nad gozdom, ki se je ruval in bučal globoko pod njima. Plaval sta nad cerkvijo in pokopališčem, kjer so se bliskali zlati križi in se belili kamni nad grobovi, med cipresami in vrbami.

Magdica je trepetala in zaprla oči.

"Ali se bojiš? Glej, takoj bo vse utihnilo."

Črnošolec je vzdignil roke in mahoma se je poglobila nevihta, in noč je bila tiha in jasna. Luni srp je sijal belo na visokem nebu, in prosojne megle so valovale kot pajčolan med dolinami.

"Ah, meni je tako sladko in grozno! Pelji me domov!"

Zavila sta nad jeruzalemskimi goricami in z naglico, da je Magdica pohajala sapa, sta zletela nazaj in že sta bila nad vasjo. Konj se je spotaknil ob topolov vrh, ki je stal pred hišo, in padli so na zemljo.

"Ah," je vzdihnila Magdica in odprla oči. "Kje je črnošolec in kje je beli konj," so bile njene prve misli. "Saj sem le sanjala in oblečena sem spala."

Vatala je, zakaj skozi okno je gledalo belo jutro in sonce se je smehljalo nad goricami.

"Mati, ali sanje kaj pomenijo?"

"Ti si že pokonci? Ali nisi mogla spati?"

"Ali sanje kaj pomenijo?"

"Seveda, vsake sanje so pol resnice. Oni dan se mi je sanjalo, da je zgorela cerkev, in kaj na vse zgodaj se mi je zažgal predpasnik. Ali se ti je kaj sanjalo?"

"Oh, nič!"

"Pa vendar!"

"Nič!"

Stopila je pred hišo, pogledat oni visoki topol, ob katerem se je v sanjah spotaknil konj. Naproti je prišel bel petelin, ki je lakal po dvorišču zrnja in jarcice.

"Pa se saj niso že izpolnile sanje," je pomislila deklica. "To vendar ni beli konj, ki me je nosil nad njivami, in tudi jezdec ni nikjer."

Dopolodne je ostala Magdica doma. Likala je perilo in je ravno pihala v ogelje, da se razžari, ko je zaslislala na cesti konjski topot in drdranje voza. To jo je zelo zanimalo, zato je z železom v roki skočila iz veže.

"Je že res," je rekla deklica. "Konj je, črn konj in mlad in lep se nese. Ali se urešničujejo moje sanje? Kdo pa sedi na vozu?"

Natančno je pogledala, in čudno! Srce ji je začelo kovati in tolči, lica so ji zaigrala v rožni žerjavici, ali ne od ognja. Mlad mož se je vozil s črnim konjem, in tisti je moral Magdico poznati, zakaj začel je vihteti s klobukom, ko se je bližal hiši, in jo je poklical po imenu.

Bliakoma je planila deklica v vežo:

"Črnošolec je tukaj!"

Popustila je železo in zbežala v hram.

"Kaj le govori ta stvar," si je mislila oče Palud, ki se je malo prej vrnil od oranja, in stopil na prag. In tudi njega se je polotila čudna zadrega, ko je videl tujca skočiti v voza.

"Bog daj, gospodar!"

Ta pozdrav je moža spomnil na gorice in mladega snubača.

"Ali se ne spominjate? Zadržal se je bil posebnih vrste—" se je smehljaj mladi gost.

"Seve, pa kdo bi vas poznal, saj ste Sonajev? Stopite v hišo na kratek pomenek!"

"Saj zato sem prišel, oče!"

To je slislala Magdica v hram, kjer se je nemirna in drgetaje stiskala v temen kot, in nenadoma se je spomnila pijane babe, ki je blatna in razdrpana šarila okoli zidanice ter pravila malo poprej o vselem gostu, ki ga je oče nagnal s trdimi besedami, da prijedli po njo in jo odvede s seboj na belem konju. In ko je čez nekaj časa zaslislala očetov glas, ki je vpraševal po njej, si je komaj upala odpreti vrata.

"Magdica, črnošolec je prišel po te, ha-ha!"

Zagledala je znano drago obličje in rosnih bleščočih se oči se je zgrudila Matiji na prsi.

IZ ČLOVEŠKIH NIŽIN SEDANJE DRUŽBE.

Galesburg, Ill. — Mrs. Jennie Watkins obtožuje svojega soproga 38-letnega Hershel Watkinsa, bogatega farmarja blizu London Millsa, da je hotel zamenjati svojo 16-letno hčerko Maxine z Edward Abbaduskyjem, zakupnikom na njegovi farmi, za njegovo ženo. Watkinsova dalje obtožuje, da je njen soprog Watkins podzvel poleti 14-dnevni izlet v avtu in v družbi Abbaduskyjeve žene in njenih dveh otrok.

ZENITVENA PONUDBA.

Vdovec star 37 let z enim otrokom 6 let starim, se želim seznaniti s slovenskim dekletom ali vdovo v starosti 38 do 40 let v svrhu ženitve. Če katera resno miali, naj piše na naslov: Zenin J. A., 2657 So. Lawndale ave., Chicago, Ill. — (Adv.)

PREKLIC.

Jaz nižje podpisani preklujem vse kar sem govoril napram Louis Lužar, Martin Potnik, Venc. Gerčar in John Turku sedaj stanujoč v starem kraju, da je bilo vse izmišljeno in neresnica, obžalujem in preklujem kot za neresnično. John Grčar, R. F. D. 2—Box 86, Bridgeport, Ohio. — (Advertisement.)

ZASTAVE

AMERIŠKE, SLOV. HRV. — SIGURNO 25% CENE! KOD DRUGO REGALJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, KAPE, UNIFORME, ITD. VICTOR NAVINSEK 331 Grove St., Cincinnati, O.

5

Vzrokov, Zakaj bi se Udeležili Jugoslovanskega Božičnega Izleta Cunard Črte.

- Hitre avze med New Yorkom in Jugoslavijo preko Cherbourga.
- Veliki moderni parniki, udobne kabine tretjega razreda, javni prostori in pokriti izprehajalni krovi.
- Vsaka pomoč od strani našega izveščenega uradnika na vsem potovanju med New Yorkom in Ljubljano.
- Uljudna postrežba in domača hrana po starokrajskem načinu.

Priklaga čekirana skozi do cilja potovanja.

Potujte na AGUTANU, ki odpušča iz New Yorka 2. DECEMBRA, v spremstvu Mr. Alfreda Marksa, člana našega newyorškega štaba, ali na BERENGARJ 3. DECEMBRA v spremstvu Mr. J. Webers, člana našega newyorškega štaba.

Vsi potniki so nastanjeni v udobnih sobah s 2-4 posteljami; posebni prostori za družine.

Za podrobnosti glede vladnih dovoljenj za vstop, oči, vstopnih listov itd., vprašajte svojega lokalnega agenta ali pa pišite nam v svojem materinem jeziku.

Kupite Karto za Tja in Nazaj Ter štedite Denar.

CUNARD LINE
140 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

Zaupanje

je potrebno pri izbiri pravih zdravil za vašo bolezen. Tisoče zadovoljnih družin priporoča

SEVEROVE DRUŽINSKA ZDRAVILA.

Ta zdravila so skrbno sestavljena in priporočana od ljudi, kateri so jih z uspehom rabili. Pravčasna uporaba teh zdravil je še več boleznih zaustavilo in preprečilo nevarne bolezni, kakor tudi stroške in bolečine. Tukaj so nekatera teh koristnih zdravil:

Severov Antiseptol. Antiseptična sestavina in sredstvo za izpiranje ust in grla, proti slabim sapim, bolečinami v grlu, hripavosti in vnetim dlesni. Cena 35 in 50 centov.	Severov Balsam proti kašlju. Prijetno in učinkovito zdravilo proti kašlju, vnetemu grlu, omotičnemu krču in hripavosti. Cena 35 in 50 centov.	Severova Esorka. Zelo cenjeno švedsko zdravilo in odvisna ter odvisajoča tonika. Priporočljivo sredstvo za otroke in mlade ljudi. Njega zdravilna sestavina je zelo uspešna proti slabosti telesa, utrujenosti in nerednim prebavnim motnjam. Cena 75 in \$1.00.
Severov Gothardol. Liniament samo za zunanjo uporabo. Zelo priporočljivo sredstvo za zdravljenje proti revmatizmu, nevralgiji, praskam, oteklinam, bolečinam, stisnjenosti krču in utrujenosti sklepov. Cena 30 in 50 centov.	Severov Regulator. Splošna tonika za zdravljenje funkcionalnih bolezni in ženskih nerednosti. Cena \$1.25	Severov Nervoton. In Nervoton Tablete. Sestavina tablete in tablete priporočljivo sredstvo proti pomanjkanju živcev, izčrpanosti ali nepopolnosti vseh živcev. Cena \$1.25.
Severov Eako. Antiseptično mazilo proti srbečici in vnetju kože. Cena 50 centov.	Severove Kroglice. (Sever's Pills). Prot srbečice, glavobola, omotici in nerednostim, izvirajočim vlad srčja. Cena 35 centov.	

Ponkusite najpreje lekarno.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

MEDVLADJE

SOCIALEN ROMAN.

Spisal Jože Pahor.

(Dalje.)

11.

Kd je bil Rojnik doma, se je docela pomiril. Delavci so sicer stali dalje, delo je počivalo, ali gospodarju se ni prav nič mudilo, da bi se pobotal na kakšen način. Nasprotno! Premagal je oni občutek, da se mu tržani posamejniki, preračunili svoje zaloge, ki so bile več vredne, kakor je mislil, in našel, da tudi mesec dni lahko preboli, če bi se mu delavci ne vrnilo delat. Pokazati je hotel, da živi brez skrbi, zato je dan za dnem hodil na lov v hribe. Čakal je v nekem zarastenem žlebu senjaka in ždel ure in ure na onem mestu za starim drevjem. Naj je prišlo, naj je veter šibal ostre kapljice po rebri, čakal je potrpečljivo in se zaman razburjal, ko ga je opozarjalo kratko brakovo lajanje. Več dni je prešlo, ne da bi imel kaj sreče. O stavki ni mnogo razmišljal, tem več pa o Gorici, o mladi znanki, z zadnjega obiska pri sestri. Neprestano se mu je vsiljevala slika lepega dekleta, le ž njeno mladostjo se ni mogel prav spoprijazniti.

Pa kaj zato! si je prigovarjal! Saj si še nisem, kakor se pravi v življenju popolnoma od bil rogov! Saj sem še čvrst in zdrav in dobro ohranjen! Z marsikaterim mlajšim bi se še lahko pomeril!

Čist zrak in gibanje na lovu ga je osvežilo, zvedrilo in ojačilo, zdrav se je čutil bolj kakor kadarkoli poprej. Ko se je vračal nizdol, je bil sicer utrujen in moker, toda vtasi se je vendar razposajeno zagnal v tek po bregu, da ga je lovil pes z glasnim lajanjem.

V visokih škornjih in v svetlem kožnem, nepremokljivem plašču, a puško pod pazduho je krenil čez kamenit mostič, ko je zapazil, da mu gre mlada dama vsa vesela nasproti. Opravljena je bila kakor avtomobilski potniki in ni je razločil natančno. Zdelo se mu je, da se smehlja, a šele, ko ga je glasno pozdravila, je se spoznal. Zorka Tomažičeva je bila in ne daleč o zadju avto, ki se je bil ustavil pred gostilno. Šofer se je ukvarjal okrog njega, brčkone se je bilo kaj pokvarilo.

— Kako me veseli, da vas vidim! — je glasno pozdravil Rojnik in si popravil puško.

— Kako pravite? Ali se nisva zadnjič pobratila? Ali se ne tikava več?

Zorka se je smehljala in žugala z drobnro ročico v fini sivi rokavici.

— Zarekel sem se, oprost! — se opravičuje zmedeno Rojnik in se skuša spomniti, od kdaj bi se neki tikala. Morda od slovesa? Gospica ju je tedaj nekoliko apremila, a kaj so govorili, se ne spominja več, likerji so ga bili premočno omamili.

— Kmalu bi te niti doma ne bili dobili!

— Ali ste me prišli obiskat?

— O ne! Le skozi se peljemo, bodoči svak se vrača v Ljubljano. Z njim gremo. Ustavili pa smo, da te obiščem.

— Prav ljubo mi je!

— Zdaj pa greš v gostilno! Veš, akozi okno smo te zapazili! Tako žal mi je že bilo, ker sem mislila, da te ne bom videla!

Rojnik pa se brani.

— To ne gre, — pravi, — to se ne spodobi! Najprej morate vi k meni, na moj dom, potem šele bomo govorili.

— Kaj pak! Ali pa veš, da nas je četvero? Da sta tudi sestra in oče?

— Tem bolje!

— Nič ne! Kosilo smo se že naročili in ne gremo nikamor!

— Torej po obedu?

Stopila sta v gostilno, kjer je v prvi sobi nekaj delavcev, v drugi, čisti, lepo poslikani in toplo zakurjeni pa Zorkin oče a hčerjo in ženino.

Rojnika sprejmejo kot dobrega znanca, posebno Tomažič, ki je domač in priljuden, menda bolj iz navade, ki se je ne more otresti iz slabih avojih dni, kot pa iz namena. Prililjo ga, da se ustavi pri njih, da si se upira.

— Ko pokosite, greste k meni! Le s tem pogojem prisedem!

Toda inženir odklanja, uljudno sicer, a ven-

dar odločno. Cesta je slaba, on pa je kakor voljak: ob uri hoče biti na svojem mestu!

— In kdaj se vrnete? — vpraša Rojnik.

— V dveh dneh!

— Torej vas pričakujem! A ne smete mimo ob tej priliki! Užalili bi me!

Obedujejo, le Zora ves čas čeblija. Rojnik sedi ob strani in vsi ga silijo, naj kosi ž njimi.

Brani se, le vina se ne more ubraniti.

— Če imate kaj naročil za Ljubljano, jih kar mi prevzamemo! — pravi Tomažič. — Tudi za vašega svaka nesem pismo, in sicer za vlado!

— Za kako službo? — se začudi Rojnik.

— Saj mi ni ničesar pravil! Ali se misli izseliti?

— Brčkone! Užaljen je, hudo užaljen, ker so ga kar odstranili. Ves drugačen človek je, odkar je moral iz urada!

Rojnik pa ne mara nadaljevati tega razgovora.

— Nimam nikakih naročil, hvala! Dokler me ne izženejo...

— Tako je! — seže naglo Zora vmes. — Tudi naš papa pravi to!

Mikavno pogleduje Rojnika s svojimi lepimi očmi, smehlja se mu in kaže krasne bele zobe. Začne povpraševati o lovu, ali je zelo zabaven in ali ne bi hotel vzeti nje s seboj.

— Ali ne veš, da ni sreče, če smo ženske zraven! — jo kara sestra v smehu. — Vprašaj rajši, koliko je gospod Rojnik danes že pogodil!

— pristavi šaljivo.

— Tudi za večerj in predvečerašnjem lahko vpraša! — se smeje Rojnik.

— Pa si res lovec! Nedeljski lovec ob delavnikih! — očita Zora ter ga šegavo ogleduje.

— S puško, o kateri ve že vsa zverina, da nese v stran!

— Srnjaka čakam!

— Tudi ta se bo prepričal, kako je stvar, če se že ni! — preseka sestra, ki posluša svoje ga inženirja in Rojnika obenem.

Šofer vstopi in pove, da je avto pripravljen.

— Pokosite! mu reče Tomažič. — Saj menda še niste! Potem odidemo!

— Tako hitro? — vprašuje tvorničar. — Saj boste v dveh urah v Ljubljani!

Prijetno mu je v družbi Zorini, do noči bi tu sedel. Ugaja mu, ker je tako preprosta in neprisliljena, le z njenim tikanjem se ne more prav sprijazniti. Grebe po spomenu in vrta, da bi našel, kako je oni večer prišlo do tega, a se ne more spomniti za vraga.

— Torej zdaj k meni! — povabi spet, ko vidi, da so pokosili. — Vsak trenutek, dokler šofer ne opravi!

Tomažič pa le odkimuje z glavo, kakor bi ne bilo govora o tem.

— Pa vsaj gospica Zorka, ki me je zvalila k vam! Ogledala si bo, kako je pri nas! Takoj se vrne!

Zora ne pomišlja, temveč kar vstane, vsa vesela zaradi povabila.

— Res! Ali smem, papa?

Toda inženir ugovarja.

— Ni mogoče, Zorka! — pravi trdno. — Itak sem že zakasnel!

Zahteva račune in vstane, njegova reana beseda odloči. Potniki se zavijejo v svoje suknje in plašče, da jih ni več spoznati, in odhajajoč Rojnik je Zori ob strani in glasno zabičuje vsem:

— Torej pojutrišnjem vas pričakujem! Stvar je dogovorjena! Poslavlajo se in tvorničar čuti, kako mu Zora stiska desnico.

— Medtem pa mnogo sreče na lovu! — dostavlja dekle v šal, ko že bje avto. Smehlja se, da bleste nje krasni zobje, in mahlja z roko.

Koketa! se hipno zgane Rojniku v arcu, ko stoji na pločniku pred gostilno in zre za bežeti, ki naglo izginejo v prahu.

In ves ta dan in ves naslednji se mu vsiljuje vprašanje: Ali jo pravzaprav kaj poznam? Nje lastnosti, nje vrline? Ali vem kaj iz njene ga življenja? Pa jo že tikam... kakor ponesnico!

Tretjega dne jo pričakuje, razdvojen kakor ono jutro po večeru, ko jo je bil prvič videl. Spet je želi, vedno silneje, srce mu je nemirno, voharno — motno valovi v njem nekaj, kar ni ne radost ne bolečina, a vendar silno težko. Kar začuje tutanje avtomobila na cesti, pa stopi k dvoriščnim vratom, da bi že videl Tomažičeva.

(Dalje prihodnjič.)